

Lite om montessoripedagogiken...

Miljön i en Montessoriskola är anpassad så att den tillfredsställer barnets behov av stimulans, frihet och rörelse. Golvytan är stor nog att inbjuda till rörelse och till att sitta och arbeta enskilt eller flera tillsammans. Allt pedagogiskt material har sin särskilda plats, är av god kvalitet och är självrättande. Sakerna är lockande, står i barnens höjd och byts ut efter behov och intresse. Den anpassade miljön ger barnet möjligheter att "göra själv" vilket är en förutsättning för att barnet skall uppnå självständighet, behålla sin medfödda nyfikenhet och vara trygg.

Frihet och ansvar

I en Montessoriskola får varje enskilt barn den frihet det klarar av. Det kan handla om att välja bland olika materiel, arbeta på golvet eller vid ett bord och att arbeta i sin egen takt. Denna frihet innebär inte att barnet får göra precis vad det vill utan att barnet vägleds av pedagogerna inom de ramar det klarar av. Genom denna frihet utvecklar barnet sin självkänsla, utforskar sin egen förmåga och lär sig att ta ansvar för sig själv och sin omgivning.

Individualisering och samarbete

Det är viktigt att lära känna sig själv för att kunna samarbeta med andra. Pedagogens förhållningsätt gentemot barnet tillsammans med miljön och materialet är de främsta verktygen för att stimulera denna process. Pedagogens uppgift är att hjälpa barnet att "göra själv" genom att observera och guida barnet. På så sätt lär barnet känna sig själv och självkänslan utvecklas. Självständighet och självförtroende hänger intimt samman och är en förutsättning för varandra. Ett barn som känner sig själv blir tryggt och fungerar bra såväl enskilt som i grupp.

Självständighet och självförtroende

"Ingen kan vara fri om han inte är oberoende. Vi har för vana att passa upp på barn och detta är inte bara servilt utan direkt farligt eftersom det leder till att deras spontana aktivitet förkvävs. Vår plikt mot barnet är att hjälpa det att klara sådana handlingar som naturen avsett att det skall klara."

Maria Montessori (ur "The Montessori Method")

Motorik och konkretion

*"Det jag hör det glömmar jag
det jag ser det kommer jag ihåg
det jag gör det förstår jag"
Kon-Fu-Tse (500-talet f.Kr)*

Att kunna kontrollera sin kropp och utföra olika rörelser är en självklar förutsättning för självständighet. När ett barn lär sig att behärska sin kropp och utföra olika rörelser stimuleras även den intellektuella utvecklingen. Den motoriska utvecklingen följer ett givet

mönster som går från stora rörelser till små. Den intellektuella utvecklingen går från konkret till abstrakt. För att kunna möta barns behov av aktivitet och motorik utvecklade Maria Montessori arbetsmaterial för olika mognadsstadier och intresseriktningar. Det pedagogiska arbetsmaterialet är konstruerat efter fler principer:

Materialet är indelat i fem områden: Praktiskt, sensoriskt, matematik, språk och kultur och är placerat i en logisk ordning i rummet, så att barnet naturligt kan söka sig från det konkreta till det abstrakta.

Sakerna är av god kvalitet så att det håller länge och är lockande att arbeta med.

Det finns ett exemplar av varje material för att barnen skall lära sig att samarbeta, vänta på sin tur och visa respekt för varandra och sin omgivning.

Det är självrättande så att barnet kan arbeta utan inblandning av en vuxen.

När ett barn lärt sig något nytt upprepar barnet detta om och om igen. På så sätt befästs kunskapen och barnet når en trygghet i sin nya kunskap. Därför är det viktigt att barnet får arbeta i sin egen takt och så länge det vill med ett material.

Materialet är inte det viktigaste i pedagogiken, men det är till god hjälp. Förhållningssättet till varandra är "a och o".

Helheten och fredstanken

Montessoripedagogikens grundläggande filosofi sammanfattas i begreppet "den kosmiska planen". Detta begrepp innebär att allt och alla på jorden och i universum hör i hop och bildar en helhet. Våra handlingar påverkar vår omgivning och vår omgivning påverkar oss. Maria Montessori hade en stark övertygelse om att alla människor har en inneboende strävan att arbeta för en förenad och fredlig värld, en strävan som dock förutsätter att vi förstår vår del i helheten. För att hjälpa barnet att förstå världen och allt som händer där måste det därför finnas ett helhetsperspektiv i undervisningen som ger barnet möjligheten att förstå universums och människans utveckling och därmed även sin egen plats i helheten. Detta kallas inom Montessoripedagogiken för "den kosmiska utbildningen". I det dagliga arbetet i förskolan finns helhetstanken ständigt närvarande, oavsett om det handlar om barnens utforskande av enkla ekologiska samband i naturen, deras arbete med världens länder, spontana roll-lekar med dockor eller att hjälpa två barn att lösa en konflikt. Den ständigt närvarande helhetstanken hjälper barnet att känna och förstå att "jag är viktig, mina handlingar påverkar min omgivning och min omgivning påverkar mig".